

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding Journalistiek
voltijd en deeltijd

Fontys Hogescholen

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding Journalistiek
voltijd en deeltijd

Fontys Hogescholen

CROHO nr. 34686

Hobéon Certificering BV

Datum

15 februari 2012

Auditpanel

drs. W.G. van Raaijen

dr. A.R.J. Pleijter

drs. J.A.L.M. Timmers

R.J. Hoving

M. de Vries

Secretaris

D.P.M. de Koning

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTEND OORDEEL	3
3.	OORDELEN PER STANDAARD	7
4.	ALGEMENE CONCLUSIE	23
5.	AANBEVELINGEN	25
BIJLAGE I	Scoretabel	27
BIJLAGE II	Opleidingsspecifieke eindkwalificaties	29
BIJLAGE III	Schematisch overzicht opleidingsprogramma	31
BIJLAGE IV	Locatiebezoek	33
BIJLAGE V	Lijst geraadpleegde documenten	35
BIJLAGE VI	Overzicht auditpanel	37

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	
status instelling (bekostigd of rechtspersoon voor hoger onderwijs)	Stichting Fontys Hogescholen
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	n.v.t.

NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	
registratienummer croho	34686
Domein	Economie
Oriëntatie en niveau	Hbo bachelor
aantal studiepunten (ec's)	240
afstudeerrichtingen	n.v.t.
locatie	Tilburg
varianten	Voltijd en deeltijd

Instroom voltijd en deeltijd						
cohort	2005	2006	2007	2008	2009	2010
▪ instroom voltijd	310	285	291	286	292	293
▪ instroom deeltijd	76	60	49	60	66	56

Opleidingsrendement in % van instroom (cumulatief)						
cohort	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Voltijd						
Diploma na 1 jaar	0%	0%	0%	1%	0%	0%
Diploma na 2 jaar	0%	0%	0%	2%	0%	
Diploma na 3 jaar	0%	0%	0%	3%		
Diploma na 4 jaar	13%	6%	3%			
Diploma na 5 jaar	25%	17%				
Diploma na 6 jaar	29%					
Deeltijd						
Diploma na 1 jaar	1%	0%	0%	2%	0%	2%
Diploma na 2 jaar	1%	0%	0%	2%	2%	
Diploma na 3 jaar	5%	1%	0%	2%		
Diploma na 4 jaar	8%	9%	3%			
Diploma na 5 jaar	14%	13%				
Diploma na 6 jaar	14%					

Uitstroom						
cohort	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Voltijd						
Aantal geslaagden	69	84	86	90	73	67
Gemiddelde studieduur geslaagden (jaren)	4,5	4,8	4,9	4,9	5,0	5,3
Aantal studiestakers	184	237	207	194	169	171
Gemiddelde studieduur studiestakers (jaren)	1,3	1,3	1,4	1,5	1,7	1,5
Deeltijd						
Aantal geslaagden	11	29	13	12	18	10
Gemiddelde studieduur geslaagden (jaren)	3,9	4,3	5,0	5,0	5,6	5,1
Aantal studiestakers	73	58	71	41	49	48
Gemiddelde studieduur studiestakers (jaren)	1,8	1,9	2,4	2,2	2,1	1,9

Docent-studentratio en overige gegevens	
▪ Aantal medewerkers verbonden aan de opleiding	Totaal: 50,9 fte (waarvan OP: 43,3 fte en OOP: 7,6 fte); dit zijn in totaal 68 medewerkers (OP: 58 en OOP: 10)
▪ Huidig aantal studenten	1002 studenten, waarvan 840 in voltijd en 162 in deeltijd
▪ Gerealiseerde docent-studentratio voltijd + deeltijd	1:27,4
▪ Gemiddelde leeftijd	Totaal: 46,6 jaar (OP: 50,7 jaar; OOP: 45,2 jaar)

contacturen ¹	1 ^e jaar	2 ^e jaar	3 ^e jaar	4 ^e jaar
▪ gemiddeld aantal per week – voltijd	20	16	14	12
▪ gemiddeld aantal per week – deeltijd	8	8	8	6

¹ Definitie contacturen: het aantal ingeroosterde uren, waarbij de student wordt begeleid door een docent (colleges, werkcolleges, practica, projecten, tutorgroepen, SLB-bijeenkomsten)

2. SAMENVATTEND OORDEEL

Standaard 1, beoogde eindkwalificaties: goed

De opleiding sluit met haar competentieprofiel aan bij het landelijk vastgesteld beroepsprofiel en Europese standaarden en voegt daaraan eigen accenten toe. De opleiding maakt in haar profiel een heldere keuze voor 'serieuze' journalistiek en de hierbij horende klassieke journalistieke kwalificaties. Tegelijkertijd kiest de opleiding ook voor vakontwikkeling en innovatie; een combinatie die het auditpanel verfrissend vindt. Naast de tien van het landelijk profiel afgeleide competenties heeft de opleiding een extra elfde competentie aan het competentieprofiel toegevoegd waarmee zij haar studenten ook expliciet een stevige inhoudelijke bagage wil meegeven met kennis over maatschappelijke verschijnselen en ontwikkelingen. Het auditpanel is zeer positief gestemd over de significantie van deze competentie en de manier waarop de opleiding dit heeft uitgewerkt. Het auditpanel is van oordeel dat de elf opleidingscompetenties die de opleiding hanteert, overeenstemmen met de kennis en vaardigheden die een journalist in het werkveld nodig heeft.

Het werkveld, dat een structurele rol binnen de opleiding speelt, heeft de eindkwalificaties gevalideerd. De beroepenveldcommissie van de opleiding vindt de doelstellingen goed aansluiten op wat het beroepenveld van een beginnend journalistiek beroepsbeoefenaar vergt. De opleiding heeft daarnaast regelmatig contact met de andere opleiders Journalistiek in het landelijk overleg en met het internationale werkveld over de opleidingscompetenties. De opleiding zorgt er zodoende voor dat de eindkwalificaties actueel zijn en blijven en doet daarmee wat nodig is.

Het auditpanel komt dan ook voor standaard 1 tot het oordeel 'goed'.

Standaard 2, onderwijsleeromgeving: goed

De opleiding heeft gekozen voor competentiegericht onderwijs. Dit didactisch concept is op een slimme en goede wijze doorgevoerd in het curriculum. Het is de filosofie en de leidraad van het programma. De opleiding hanteert een goed doortimmerd leerplan om te zorgen dat studenten de beoogde competenties ook daadwerkelijk realiseren. Zij heeft hierbij op een overzichtelijke manier de vier verschillende niveaus beschreven die de student in zijn competentieontwikkeling doorloopt.

De opleiding biedt een innovatief en praktijkgericht programma aan. Dit wordt o.a. geïllustreerd door het veelvuldig structureel inbrengen van gastdocenten in het onderwijs en aansprekende, innovatieve (crossmediale) projecten als GeR en Nero. Ook door de stagesystematiek legt de opleiding een sterke relatie met de beroepspraktijk. Het auditpanel vindt het goed dat in de toewijzing van de stageplekken expliciet de relatie wordt gelegd met de competentieontwikkeling van de individuele student. Speerpunten als de nadruk op klassieke journalistieke vaardigheden, creativiteit, innovatie, vakontwikkeling zijn helder in het programma vertaald.

Het auditpanel constateert dat er binnen de opleiding een duidelijk samenhangende leeromgeving aanwezig is. Daarvoor zorgen de vakinhoudelijk bekwame docenten, die studenten de voor deze bacheloropleiding vereiste kennis en vaardigheden bijbrengen. De docenten zijn met hun kennis en kunde in staat om alle hoofdgebieden van het journalistiekvak af te dekken. Hun relatie met het beroepenveld is sterk aanwezig en zij dragen hun vak uit met veel bevlogenheid. De voorzieningen die nodig zijn voor het kunnen volgen c.q. aanbieden van het programma, zijn beschikbaar. Ten slotte is ook de studieloopbaanbegeleiding afgestemd op de uitgangspunten van het competentiegericht onderwijs.

De opleiding kan nog een slag maken in het verder ontwikkelen van het excellentiebeleid en het bijbehorende programma en het verder verbinden van onderwijs en onderzoek.

Het auditpanel heeft geconstateerd, dat praktijkgericht onderzoek een belangrijk onderdeel uitmaakt van het opleidingsprogramma. Methoden- en techniekenonderwijs moet volgens het auditpanel een prominentere plek in het curriculum krijgen. Het auditpanel raadt aan om het nieuwe lectoraat een expliciete en structurele rol te geven bij het verder ontwikkelen van dit type onderwijs. De opleiding beschikt over voldoende internationale gerichtheid en biedt studenten – via projecten en specifieke leereenheden – in voldoende mate de mogelijkheid om internationale competenties te ontwikkelen. Niettemin verdient ook de verdere ontwikkeling van internationalisering aandacht. De opleiding heeft deze punten zelf al in het vizier. Zij heeft plannen voor verbetering liggen of is al concreet bezig met het doorvoeren van veranderingen.

Het programma is qua inhoud en niveau voor veel studenten studeerbaar. Het auditpanel heeft vastgesteld dat studenten een relatief hoge werklast hebben. Studenten ervaren dit niettemin niet als vervelend. Zij zien dit als een goede voorbereiding op de beroepspraktijk. De opleiding houdt de studielast nauwlettend in het oog. Dit is onder andere een terugkerend onderwerp in de studiebegeleiding. Het auditpanel is erg positief over de manier waarop de opleiding de studiebegeleiding heeft vormgegeven: de studiebegeleiding staat duidelijk in lijn met en in dienst van de uitgangspunten van het competentiegericht onderwijs.

De rendementsproblematiek, waarbij met name de uitval in de propedeuse hoog is, wordt door de opleiding onderkend. Het auditpanel heeft geconstateerd dat de opleiding reeds op diverse fronten inzet toont om structureel verbeteringen te bewerkstelligen. Zo is zij gestart met het voeren van intakegesprekken met aspirant-studenten voorafgaand aan het studiejaar.

De studenten en alumni zijn tevreden over de opzet en inhoud van het programma. Zij zijn ook zeer tevreden over de docenten.

Ook voor standaard 2 komt het panel tot het oordeel 'goed'. Doorslaggevend bij het oordeel van het auditpanel is zijn bewondering voor de manier waarop de opleiding vormgeeft aan het competentiegericht onderwijs, voor het programma en voor de docenten die dit programma geven.

Standaard 3, toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties: goed

Wat het auditpanel heel goed vindt, is dat de opleiding het competentiegericht onderwijs ook op een systematische manier in de toetsing heeft doorgevoerd. De toetssystematiek sluit hiermee volledig aan bij het karakter van de opleiding. Het auditpanel heeft geconcludeerd dat de gehanteerde beoordelingstypen (toetsvormen) goed doordacht zijn en inhoudelijk van hbo-niveau. De beoordelingen gebeuren op een adequate manier. Het auditpanel is erg positief gestemd over de mooie voorbeelden van de scheiding tussen instructie en beoordeling. Het geheel van toetsen en assessments stelt opleiders en studenten in staat adequaat te meten en te weten of er voldoende ontwikkeling en voortgang plaats vindt en of de beoogde competentieniveaus zijn bereikt. Dit komt door de koppeling van toetstermen aan prestatie-indicatoren, die zijn afgeleid van de competenties en de bijbehorende leerdoelen.

Het auditpanel oordeelt zeer positief over het gerealiseerd niveau: het achtte alle vooraf bestudeerde afstudeerdossiers van hbo-bachelorniveau. De journalistieke producten in alle dossiers lieten voldoende diepgang en complexiteit zien. Het auditpanel was aangenaam verrast door het gedegen journalistieke werk (met bijbehorende literatuuronderzoek) dat de meeste studenten lieten zien en door de mate van creativiteit en originaliteit die zij hierbij tentoonspreiden qua invalshoeken en uitwerking. Ook het werkveld is zeer te spreken over het niveau, de praktijkgerichtheid en de brede inzetbaarheid van de afgestudeerden.

Het auditpanel heeft als aandachtspunt gesignaleerd dat de opleiding haar eigen richtlijnen en procedures beter moet handhaven en wel op het punt van het consistent invullen van de beoordelingsformulieren. Dit om de totstandkoming van de eindbeoordeling inzichtelijk te maken voor een ieder.

De opleiding is zich terdege bewust van het door het auditpanel geformuleerde aandachtspunt. De examencommissie bleek al bezig te zijn met de invoering van een structurele wijziging in de beoordelingssystematiek om deze kwestie aan te pakken.

Voor standaard 3 ten slotte komt het auditpanel ook tot het oordeel 'goed'. Hierbij is de manier waarop de opleiding haar toetssystematiek heeft vormgegeven en de kwaliteit van de journalistieke producten die de studenten afleveren, doorslaggevend. Dit laatste, omdat studenten hiermee bij uitstek aantonen dat ze startbekwame journalisten zijn die met de juiste bagage de arbeidsmarkt op kunnen stromen.

Algemene conclusie: goed

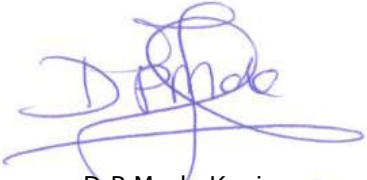
Al met al vindt het auditpanel dat de opleiding systematisch en over de volle breedte uitsteekt boven de gangbare basiskwaliteit. Het auditpanel is onder de indruk van de wijze waarop de uitgangspunten van de opleiding in het programma en de toetsing zijn vertaald én door alle geledingen heen enthousiast en consistent worden uitgedragen.

Het auditpanel vindt Fontys Hogescholen Opleiding Journalistiek en de titel van haar kritische reflectie "Betrouwbaar en innovatief" consistent. Daarom verdient de opleiding in zijn geheel de beoordeling 'goed'.

12 december 2011

W.G. van Raaijen,
voorzitter

D.P.M. de Koning,
secretaris

3. OORDELEN PER STANDAARD

Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau (bachelor–master) en oriëntatie (hbo–wo) binnen het Nederlands kwalificatieraamwerk. Zij sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

De beoogde eindkwalificaties

Landelijk profiel

Het ontwerp van de opleiding Fontys Hogeschool Journalistiek (hierna ook: FHJ) is gebaseerd op het landelijk vastgesteld beroeps- en opleidingsprofiel² en geconcretiseerd in een eigen opleidingsprofiel³. Het auditpanel heeft vastgesteld dat de opleiding er samen met de andere Nederlandse opleiders Journalistiek voldoende voor zorgt dat de eindkwalificaties actueel zijn en blijven. Zo hebben de vier opleidingen onlangs een onderzoek laten uitvoeren naar de actualiteit van het beroepsprofiel. Het resultaat is het rapport 'Bakens van Betrouwbaarheid' van Drok⁴. Dit rapport bevat resultaten en aanbevelingen die tot een nieuwe rangorde in de journalistieke kwalificaties zal leiden. De vier opleidingen Journalistiek zullen gezamenlijk het beroeps- en opleidingsprofiel herijken.

Opleidingsprofiel FHJ

In haar opleidingsprofiel formuleert de opleiding een aantal ambities. Drok concludeert in zijn onderzoek (2011: 119) dat "de snelle en ingrijpende ontwikkelingen rond de journalistiek het moeilijker [maken] vast te stellen voor welk beroep wordt opgeleid." Grenzen tussen bijvoorbeeld redactie en commercie en tussen journalistiek en amusement (infotainment, shownieuws) vervagen. De FHJ wil studenten afleveren die zijn opgeleid tot een generalistisch type journalist in de traditionele zin. Een student omschreef de ambitie van de opleiding heel doeltreffend door te zeggen dat hij "breed inzetbaar wordt opgeleid – d.w.z. opgeleid om te werken met verschillende media – in serieuze journalistiek". De opleiding biedt hiermee volgens Drok een smal journalistiek profiel aan dat *back to basics* gaat.

Naast het benadrukken van een aantal klassieke journalistieke kwalificaties besteedt de opleiding ook aandacht aan vernieuwing in de journalistiek. De opleiding heeft de ambitie om beginnende beroepsbeoefenaren af te leveren die over een op ontwikkeling gerichte attitude beschikken. Zij wil bij studenten creativiteit stimuleren en een innovatieve houding bevorderen. Het auditpanel juicht dit toe.

Opleidingscompetenties

Het competentieprofiel van de FHJ bestaat uit tien beroepscompetenties die, zoals hierboven is gesteld, zijn overgenomen van het landelijke beroeps- en opleidingsprofiel. Daarnaast heeft de opleiding een elfde competentie geformuleerd. Dit leidt tot het competentieprofiel in bijlage II. De beroepscompetenties zijn in algemene termen geformuleerd. De opleiding heeft ze daarom geconcretiseerd in termen van kwalificaties.

² Opgesteld door de vier erkende hbo-opleidingen Journalistiek (in het TUZE-overleg: Tilburg, Utrecht, Zwolle en Ede) in samenspraak met het beroepenveld. November 2001. Definitieve versie maart 2004

³ Opleidingsprofiel Fontys Hogeschool Journalistiek 2004, geactualiseerd in 2011.

⁴ Drok, N. (2011). *Bakens van betrouwbaarheid: een onderzoek naar verschuivende journalistieke kwalificaties*. Zwolle: Hogeschool Windesheim

De kwalificaties zijn vervolgens weer doorvertaald naar leerdoelen. Hieronder een voorbeeld van de competenties 'Kiezen' met bijbehorende kwalificaties.

Competentie 1.

Het zelfstandig kunnen **kiezen** van relevante en passende onderwerpen in invalshoeken gegeven het schrijf- en/of productiedoel van een bepaald medium. Kwalificaties:

- een grote mate van nieuwsgierigheid/betrokkenheid hebben naar/bij de maatschappelijke ontwikkelingen;
- de actualiteit kennen en vanuit een gedegen algemene kennis van de maatschappij de nieuwsaardigheid van een onderwerp kunnen inschatten;
- zijn doelgroep goed kennen en de relevantie van het onderwerp voor de doelgroep kunnen bepalen;
- de mogelijkheden van het medium goed kennen om te bepalen of het onderwerp zich leent voor publicatie via dat medium;
- inzicht hebben in zijn rol als journalist en zijn eigen normen en waarden die mede bepalen welk onderwerp je kiest.

Niveaubepaling

Met betrekking tot de realisatie van een competentieniveau hanteert de opleiding vier niveaus: propedeuse, verbreding, medium en verdieping. Deze niveaus vertegenwoordigen zowel een tijdsdimensie (jaar 1 t/m 4) als een inhoudsdimensie (genres, doelgroepen, (cross)media, inhoudelijke onderwerpen). Per niveau worden de competenties complexer. Het auditpanel is van mening dat de opleiding, o.a. in haar opleidingsprofiel en op een competentiekaart (zie ook standaard 2), duidelijk aangeeft:

- op welke punten *per* niveau de accenten liggen en
- waar – voor het tweede, derde en vierde niveau – een verdere ontwikkeling vereist is.

M.a.w. de ontwikkeling van het competentieniveau is goed beschreven. De opleiding betreft in deze beschrijving ook de interpretatie van het hbo-niveau, zoals dat opgesloten ligt in de Dublin Descriptoren en de daarmee samenhangende generieke hbo-kwalificaties.

Het auditpanel is van oordeel dat het verdiepingsniveau (aan het einde van het vierde studiejaar) het hbo-bachelorniveau weerspiegelt. Studenten zijn dan op het niveau van beginnend beroepsbeoefenaar.

Eigen profilering

Werkgevers in de journalistiek hebben aangegeven dat het beschikken over inhoudelijke kennis (over de maatschappij) net zo belangrijk is voor de journalistieke beroepsbeoefenaar als het beheersen van journalistieke vaardigheden⁵. Sterker nog, deze vaardigheden (geformuleerd in competenties 1 t/m 6) kan een professioneel opgeleide journalist alleen beheersen, als hij ook beschikt over voldoende achtergrondkennis van maatschappelijke verschijnselen en voldoende analytisch en reflectief vermogen. Het verwerven van de tien van het landelijk profiel afgeleide competenties veronderstelt al een zekere kenniscomponent. De FHJ wil niettemin extra aandacht geven aan deze component en heeft dit neergelegd in een afzonderlijke competentie: "reflecteren op maatschappelijke verschijnselen en ontwikkelingen: kan reflecteren op maatschappelijke verschijnselen en ontwikkelingen en kan producten maken waarin kennis over de samenleving wordt weergegeven" (#11). Van belang is de positie van de student daarin en de keuzes die hij maakt als professional.

Het gaat bij deze elfde competentie om de inhoudelijke bagage van een startbekwame journalist met aspecten als:

- het beschikken over een brede algemene ontwikkeling: de afgestudeerde moet parate kennis hebben over een breed scala van onderwerpen (kennis van de wereld);

⁵ Bron: het 'Startbekwaamonderzoek' (2003) dat door de vier hbo-opleidingen (TUZE) is uitgezet onder werkgevers uit de journalistiek naar de startbekwaamheden van beginnend beroepsbeoefenaren.

- het verwerven van kennis: vanuit die parate kennis (over willekeurige onderwerpen) moet de afgestudeerde in staat zijn om de daarachter liggende en meer specifieke kennis te zoeken. Hij moet ook in staat zijn om hierbij theoretische modellen en standpunten mee te nemen;
- het toepassen en opnieuw genereren van kennis: de afgestudeerde moet in staat zijn om deze meer specifieke kennis van experts te interpreteren – voor welk onderwerp dan ook – en vervolgens weer te vertalen naar de werkelijkheid van leken (niet-experts). M.a.w. kennis wordt op een voor het publiek begrijpelijke wijze verwerkt in journalistieke producten.

Het auditpanel is zeer te spreken over deze extra toegevoegde competentie, te meer daar er ook een expliciet verband wordt gelegd met een aantal vakken in het opleidingsprogramma (zie standaard 2). Wel wil het auditpanel de opleiding meegeven om deze competentie explicieter uit te werken, zodat de strekking niet – zoals het auditpanel in eerste instantie dacht op basis van de kritische reflectie en een aantal hoofddocumenten – een platitude lijkt, maar nog meer recht doet aan wat deze competentie nu werkelijk behelst.

Contacten met het werkveld

De toetsing van het opleidingsprofiel en eventuele herijking ervan gebeurt gelaagd.

- Op macroniveau (internationaal) gebeurt dat in EJTA-verband⁶. Hiermee borgt de opleiding dat zij aansluit bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.
- Op mesoniveau vindt toetsing plaats binnen de overlegstructuur van de vier Nederlandse Journalistiek opleidingen (TUZE) en tijdens de 2-jaarlijkse 'Nijenrode-conferentie' (relatie werkgevers – opleidingen).
- Op microniveau vindt toetsing plaats via werkgeversonderzoek en onderzoek onder alumni en via contact met de beroepenveldcommissie (BVC). Het auditpanel heeft, o.a. op basis van verslagen van BVC-vergaderingen, vastgesteld dat de BVC een belangrijke rol speelt in de opleiding en dat er daadwerkelijk sprake is van een echte wisselwerking.

Weging en Oordeel: goed

De opleiding maakt een heldere keuze voor 'serieuze' journalistiek en de hierbij horende klassieke journalistieke kwalificaties. Tegelijkertijd kiest de opleiding ook voor vakontwikkeling en innovatie; een combinatie die het auditpanel verfrissend vindt. De opleiding heeft haar keuzes neergelegd in een opleidingsprofiel dat een actuele en gevalideerde set opleidingscompetenties bevat. Deze zijn volgens het auditpanel goed geconcretiseerd in de vorm van kwalificaties en leerdoelen. Naast de tien van het landelijk profiel afgeleide competenties wil de opleiding haar studenten – via een extra elfde competentie – ook expliciet een stevige inhoudelijke bagage meegeven met kennis over maatschappelijke verschijnselen en ontwikkelingen. Het auditpanel is zeer positief gestemd over de significantie van deze competentie en de manier waarop de opleiding dit heeft uitgewerkt. Het auditpanel is van oordeel dat alle competenties voldoen aan het hbo-bachelorniveau en overeenstemmen met de kwalificaties die een journalist in het werkveld nodig heeft. De opleiding zorgt er via regelmatig contact met de andere opleiders en het werkveld – in nationaal en internationaal verband – voor dat de eindkwalificaties actueel zijn en blijven.

Op basis hiervan komt het auditpanel tot het oordeel 'goed' voor standaard 1.

⁶ EJTA = *European Journalism Training Association*

Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting NVAO: De inhoud en vormgeving van het programma stellen de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

Programma

Structuur van het programma⁷

FHJ kent een major van 210 studiepunten en een vrije minor voor 30 studiepunten. Deze verhouding geldt zowel voor de voltijd- als de deeltijdopleiding. De major bevat onderwijseenheden die aansluiten bij mediumdifferentiaties (krant, tijdschrift, radio, televisie). In het tweede jaar kiest de student een medium waarmee hij zich in het derde jaar verder wil profileren. Het medium 'internet' wordt niet apart genoemd, maar heeft een prominente plaats in de opleiding: het is gekoppeld aan alle andere media en loopt daarom als een rode draad door het programma. Verder bevat de major 2 stages: de basis- en de mediumstage. Er is één minor, die naar keuze een Fontysminor, een minor bij een andere instelling of een verbredende/verdiepende differentiatie kan omvatten. De opleiding biedt zelf o.a. de minoren Bedrijfsjournalistiek en Creatief schrijven aan.

Als werkvorm kiest de FHJ binnen haar leereenheden in beginsel voor onderwijs in projecten. Dat betekent dat de student bij voortdurende in onderwijssituaties belandt waarin hij in zowel individueel als in teamverband projectmatig werkt. Daarnaast krijgt de student een aantal ondersteunende vakken die de opleiding heeft teruggebracht naar:

- vakdomeinen: journalistieke technieken, taal (Nederlands/Engels), communicatiewetenschap en ethiek;
- generieke kennisdomeinen: politiek, recht, economie, sociologie/samenleving (met onderwerpen als cultuur, milieu, duurzaamheid, religie, diversiteit).

Competentie- en ontwikkelingsgericht

De opleiding op de FHJ is gericht op de student en zijn competentieontwikkeling. Deze competenties zijn dan ook bepalend voor de inhoud van het programma. De student doorloopt in zijn competentieontwikkeling vier niveaus of fasen (zie ook standaard 1). Deze niveaus zijn beschreven op een competentiekaart die aan het begin van de opleiding – in hard copy en digitaal – wordt verspreid onder de studenten en uitgelegd door de studieloopbaanbegeleiders (SLB'ers). Het auditpanel vindt de competentiekaart een zeer handig overzicht: competenties zijn kort, maar krachtig beschreven en het onderscheid tussen de verschillende niveaus die de student moet doorlopen in elk van de vier leerjaren, is helder weergegeven. De student kan met dit "kompas" eigenlijk nooit "verdwalen" in zijn eigen competentieontwikkeling.

De competentiekaart is de basis voor concretisering van de eindkwalificaties. Hoe heeft de opleiding nu een vertaling gemaakt naar programmaonderdelen? Dat is gebeurd door specifieke competenties per niveau te omschrijven in termen van leerdoelen en daarbij prestatie-indicatoren te definiëren. De prestatie-indicatoren omschrijven waar een student aan moet voldoen om een specifieke competentie op niveau te bewijzen. Ze fungeren als dwingende leidraad voor de (tussentijdse) feedback en beoordeling van de individuele student. De leerdoelen zijn op deze manier direct herkenbaar gekoppeld aan de toetstermen.

⁷ In bijlage III is een overzicht van het voltijdse en deeltijdprogramma van de opleiding opgenomen.

De samenhang tussen competenties, leerdoelen, prestatie-indicatoren en programmaonderdelen is per leerjaar geconcretiseerd in het zogenaamde CPOTS-schema. De competenties zijn hierbij ook nog eens als volgt gegroepeerd in een van de vier hieronder genoemde leerlijnen:

- competenties 1 t/m 6 vallen onder de leerlijn vaardigheden;
- competenties 7 en 8 vallen onder de leerlijn vakreflectie;
- competenties 9 en 10 vallen onder de leerlijn teamwork;
- competentie 11 valt onder de leerlijn content.

Het auditpanel heeft dit schema bestudeerd en heeft vastgesteld dat de verschillende programmaonderdelen tezamen dekkend zijn voor het realiseren van de eindkwalificaties. Aan het einde van vier jaar heeft de student alle competenties op hbo-bachelorniveau verworven. Ook is goed te zien dat het programma gericht is op multidisciplinaire integratie. Verschillende programmaonderdelen integreren meerdere leerlijnen en de bijbehorende competenties. Zo werkt een student in het project Stad in de propedeuse zowel aan zijn journalistieke vaardigheden, zijn vermogen tot vakreflectie, zijn functioneren in een team als aan zijn inhoudelijke kennis.

Het auditpanel is van mening dat de opleiding een daadwerkelijke invulling geeft aan het competentiegericht leren en toetsen. Het competentiegericht onderwijs is op een slimme en goede wijze doorgevoerd in het curriculum. De opleiding heeft dit op een zodanige wijze gedaan dat er een samenhangend programma ontstaat en dat met dit programma de beoogde competenties met bijbehorende kwalificaties allemaal door de student behaald worden. Competentiegericht onderwijs is werkelijk de leidraad van het programma. Niet omdat het moet, maar omdat de opleiding erin gelooft. Het is geen kunstgreep, maar de filosofie van het programma.

Verbinding met beroepspraktijk en actualiteit

Gedurende de opleiding vindt er op intensieve wijze een permanente oriëntatie plaats op de beroepspraktijk. De volgende voorbeelden illustreren dit:

- De beroepspraktijk wordt o.a. binnengehaald via gastdocenten. Het auditpanel heeft een overzicht gezien van de ingezette gastdocenten in de verschillende leerjaren van zowel de voltijdse als de deeltijdopleiding (bijlage 052). Hieruit blijkt dat beide opleidingsvarianten in elk leerjaar een structurele inzet kennen van zowel eenmalig optredende als terugkerende (aansprekende!) gastdocenten.
- De verschillende projecten zijn gebouwd rondom settings die de student ervaring laten opdoen in competent handelen als beroepsbeoefenaar. Dit kan doordat de student in deze projecten geconfronteerd wordt met vraagstukken of situaties die direct ontleend zijn aan de beroepspraktijk. In het derde jaar zijn er projecten gecentreerd rondom één specifiek medium (de zgn. 'mediaprojecten') waarin de basis wordt gelegd voor de mediums specifieke competenties die noodzakelijk zijn voor de stage in jaar vier. Hieronder wil het auditpanel twee bijzondere projecten belichten.

Jaar 2: GeR – Groots en Rebels (zie ook www.ger.nl)

GeR is een crossmediaal nieuwsbedrijf waarin tweede- en vierdejaarsstudenten samenwerken. GeR is ingedeeld in vier redacties. Op elke redactie zijn vijf media vertegenwoordigd: krant, tijdschrift, internet, radio en internet. De tweedejaarsstudenten werken vier dagen per week, twaalf weken lang op een redactie. Na twee weken wisselen ze van redactie én van medium.

Elk project GeR start met een lesweek. In week 2 gaan studenten het geleerde in de praktijk brengen op de redactie. Op de maandagen zijn er elke week instructies, lessen en workshops waarin studenten verder worden voorbereid op de werkzaamheden die ze moeten doen op de redactie of waarin gemaakte producten worden besproken. Ook vinden er dan gastcolleges plaats, bijvoorbeeld door de makers van 'Man bijt Hond' en 'Editie.nl' van nrc-next.

De tweedejaars maken kennis met crossmediaal denken en werken en met verschillende media en bereiden zich met GeR voor op de stage. De vierdejaarsstudenten coördineren de werkzaamheden van de tweedejaars en helpen hen en "snuffelen" hiermee aan een leidinggevende functie (coördinator/chef/eindredacteur). Verder leveren ze bewijs voor de competenties 'Plannen en organiseren' en 'Reflecteren'. Daarnaast combineren zij hun werk bij GeR met 'factchecken' (zie hieronder).

Jaar 3: Nero

In de crossmediale leeromgeving Nero werken derdejaarsstudenten twaalf weken op de redacties van twee regionale dagbladen (Brabants Dagblad en het Eindhovens Dagblad). Er wordt op deze redacties nauw samengewerkt met studenten van de opleiding IMD van de hogeschool ICT. De opdracht is om op een vernieuwende manier journalistiek te bedrijven en de daarbij horende journalistieke producten te maken. Hier is multimedialiteit (de journalist moet vaardig zijn in en inzicht hebben in het specifieke karakter van meerdere media) en crossmedialiteit (het effectief inzetten van een palet aan dragers bij het overbrengen van de boodschap) het uitgangspunt. Het programma wordt aangevuld met colleges die innovatieve ontwikkelingen in de journalistiek aan de orde stellen.

- Een actuele ontwikkeling is dat steeds meer journalisten niet meer een vast dienstverband zullen krijgen, maar zich als freelancer zullen moeten gaan bewijzen en bedruipen. De opleiding besteedt aandacht aan deze ontwikkeling bij de leereenheid 'Freelance' waarin studenten wegwijs worden gemaakt in het opzetten van een eigen freelance praktijk. Het auditpanel vindt dit goed, maar raadt de opleiding aan om dit aspect van het vak (nog) explicieter in het programma te verwerken.
- In het tweede en vierde jaar zijn er stages van telkens drie maanden. De eerste stage is gericht op het competent aan de dag leggen van de basiskwaliteiten en wordt nadrukkelijk gezien als een afronding van het basisgedeelte van de opleiding. De tweede stage gaat uit van de persoonlijke keuze van de student. Het auditpanel is van mening dat de stages mooi gespreid zijn over de jaargangen. Het heeft vastgesteld dat in de toewijzing van stageplekken expliciet de relatie wordt gelegd met de competentieontwikkeling van de individuele student. Het draait m.a.w. om de vraag 'Kan de student op deze stageplek op het juiste niveau aan de voor hem juiste competenties werken?' Voorafgaand aan deze stages formuleert de student zelf individuele leerdoelen op basis van een sterkte/zwakte analyse van zijn competentieontwikkeling. Uitgangspunt voor deze analyse zijn de prestatie-indicatoren zoals geformuleerd per competentie. Een stageplan wordt voorgelegd aan en besproken met zijn SLB'er/docentbegeleider. De stagebegeleiding is structureel en intensief en hierbij wordt ook gecontroleerd of de student op de stage werkzaamheden op niveau uitvoert (en dus niet bezig is met bijvoorbeeld *copywriting*).

Het auditpanel is van mening dat FHJ goed doordacht onderwijs aanbiedt met een zeer goede inbedding in de beroepspraktijk. Studenten zijn, zo blijkt uit evaluaties en uit de gesprekken tijdens de audit, zeer te spreken over de praktijkgerichtheid van de opleiding. Zij komen op een structurele manier in aanraking met de beroepspraktijk via gastdocenten, projecten, stages en afstuderen. Het crossmediale project Nero en het (eveneens crossmediale) simulatieproject GeR zijn volgens het auditpanel voor zowel studenten, docenten als werkveld aansprekende projecten. Tevens vormen deze projecten prachtige kraamkamers voor de ontwikkeling van de studenten, hetgeen door vertegenwoordigers van het werkveld werd beaamd. Met name Nero zit heel dicht tegen de praktijk aan.

Eigen profilering

In standaard 1 werd gesteld dat speerpunten voor FJH brede inzetbaarheid in de 'serieuze' journalistiek, vakontwikkeling, creativiteit en innovatie zijn. Ook profileert de opleiding zich met een elfde extra competentie waarmee zij de nadruk wil leggen op de inhoudelijke bagage die een journalist volgens haar nodig heeft. Het auditpanel heeft vastgesteld dat deze eigen profilering helder in het programma tot uiting komt en wel als volgt:

- De propedeuse is op een aantal fronten traditioneel ingericht. De student maakt kennis met basisgenres als berichtgeving, verslaggeving en interviews en oefent hierbij met het schrijven van uiteenlopende teksten. De verschillende media passeren de revue. Er wordt veel aandacht besteed aan de afzonderlijke stappen van de (journalistieke) productiecyclus. Ook heeft zuiver leren schrijven (spelling) en taalvaardigheid (stijl en woordkeus) een expliciete plek in het programma. De ontwikkeling van de klassieke journalistieke kwalificaties is vooral gelegen in het steeds verder dimensioneren van de productiecontext, de complexiteit van de genres en de verbetering van de taalvaardigheid. Op deze manier zorgt de opleiding ervoor dat studenten een brede basis meekrijgen en echte 'allrounders' worden.

- Het auditpanel is van mening dat de opleiding een innovatief programma aanbiedt. De opleiding heeft aandacht voor de toepassing van nieuwe technologische ontwikkelingen in de journalistiek en hun invloed op/gevolgen voor de journalistieke producten en processen. Nero en de leereenheid 'factchecken' in jaar 4 (zie hieronder) zijn mooie voorbeelden van innovatieve programmaonderdelen en verdienen een compliment.
- De opleiding wil een creatieve houding bij studenten stimuleren. Dit komt o.a. tot uiting in de leereenheid 'Ideeënfabriek' in jaar 4. In deze cursus passeren methoden en technieken de revue die studenten helpen om tot originelere onderwerpen en invalshoeken te komen.
- De elfde competentie is onder meer vertaald in de onderwijsomgeving met de titel 'Kwesties'. Hierin wordt in jaar 2 en 3 aandacht besteed aan actuele maatschappelijke vraagstukken en ontwikkelingen binnen de journalistiek. De vraagstukken komen voort uit de belangrijkste kennisdomeinen van het programma 'Achter het Nieuws' van het eerste en tweede jaar. Aan de hand van een vraagstuk als het fenomeen TBS in het Nederlandse rechtssysteem (jaar 2: Kwestie 'Misdaad & Straf') wordt relevante literatuur voorgeschieden, worden opdrachten gegeven, zijn er debatten en worden (gast)colleges en excursies aangeboden gericht op de thematiek.

Onderzoek

Het auditpanel heeft aandacht besteed aan de vraag of studenten hun onderzoekscompetenties voldoende kunnen ontwikkelen. Het auditpanel heeft vastgesteld dat praktijkgericht onderzoek terugkomt in het programma. De opleiding maakt hierbij onderscheid tussen:

1. Onderzoek 'van buitenaf': hierin is de journalistiek het object van onderzoek. Studenten kijken – als onderzoeker – bijvoorbeeld naar actuele journalistieke vraagstukken als veranderd mediagebruik. Hierbij gebruiken zij literatuur uit de communicatiewetenschap en bestuderen zij vaktijdschriften als 'Villamedia' of vakblogs als 'De Nieuwe Reporter'.
2. Onderzoek 'van binnenuit': hierbij kijkt de student vanuit de journalistieke praktijk zelf – vanuit de journalistieke waarden – naar actuele journalistieke vraagstukken, dilemma's en ethische kwesties. Dit type van praktijkgericht onderzoek komt o.a. aan bod in het verplichte vierdejaars onderdeel 'factchecken'. Daarin onderzoeken studenten aan de hand van zelfgekozen berichten de accuratesse en betrouwbaarheid van de gepubliceerde feiten.

Wel is het auditpanel van mening dat onderzoeksmethodologie een prominenter plek in het curriculum moeten krijgen (zie "Aanbevelingen"). Dit onderkent de opleiding. Zij geeft aan dat "methoden- en techniekenonderwijs" wel in het programma zit, maar duidelijker mag worden neergezet. Hiermee bedoelt zij: beter verspreid over de leergangen met een duidelijke samenhang ("meer in lijn met elkaar"). Het lectoraat 'Interculturaliteit en Journalistiek kwaliteit' heeft een eerste aanzet gegeven aan het uitzetten van een onderzoekslijn in het curriculum. De termijn van dit lectoraat liep per 1 december 2010 af en is niet verlengd. Ten tijde van de audit werd door de opleiding een kenniscentrum en lectoraat 'Journalistiek en Innovatie' ingericht. Het auditpanel wil de opleiding aanraden om dit lectoraat de onderzoekslijn verder te laten uitwerken met hierbij extra aandacht voor methodenonderwijs.

De internationale dimensie

Het auditpanel denkt dat internationalisering nog verder ontwikkeld kan worden in de opleiding en de opleiding onderschrijft dit. Voor studiejaar 2012-2013 wil zij hierin een aantal concrete slagen hebben gemaakt en dit stemt het auditpanel positief. Niettemin heeft het auditpanel vastgesteld dat de opleiding op dit moment over voldoende internationale gerichtheid beschikt en dat zij studenten in voldoende mate de mogelijkheid biedt om internationale competenties (zoals interculturele sensitiviteit, het functioneren in het buitenland en het goed begrijpen van buitenlands nieuws) te behalen. Binnen het curriculum gebeurt dit o.a. in:

- het project 'Buitenland' (1ste jaar) waar studenten naar een voorgeschieden Europese stad reizen om onderzoek te doen en informatie te vergaren rond een journalistiek thema;
- de Kwestie 'Europa' (3de jaar) waar er aandacht is voor de Europese Unie met bijbehorende gastsprekers en een excursie naar Brussel;
- de leereenheid 'International' (4de jaar).

Studenten die dat wensen, kunnen een deel van het vierde jaar in een internationale context doorbrengen. Binnen het internationale netwerk dat de opleiding heeft (o.a. via EJTA) zijn er uitwisselingsprojecten. Ook kan de student kiezen voor het lopen van een stage in het buitenland.

Aansluiting, studeerbaarheid en studiebegeleiding

Om de aansluiting tussen de vooropleiding en de opleiding te vergroten besteedt de opleiding aandacht aan de verwachtingen van zowel de aspirant-student enerzijds en de opleiding anderzijds. Dat gebeurt bijvoorbeeld via meeloopdagen, open dagen en informatieavonden, informatie op de website en brochures voor de voltijdse en deeltijdstudie. Ook kunnen aspirant-studenten vragen stellen aan de teamleider propedeuse (verantwoordelijk voor werving).

Ondanks de intensieve voorlichting is het uitvalpercentage in de propedeuse hoog. De opleiding probeert verbeteringen te realiseren met diverse maatregelen. De intakegesprekken die in juni 2010 voor het eerst zijn gevoerd met aspirant-studenten, beogen de voorlichting over de studie te versterken, maar proberen ook in een zo vroeg mogelijk stadium een dam op te werpen tegen de uitval in de propedeuse. Of deze aanpak leidt tot een instroom van beter toegeruste studenten kon ten tijde van de audit nog niet worden vastgesteld, maar de ervaringen met de eerste proef waren positief genoeg om een dergelijke intake ook voorafgaand aan schooljaar 2011-2012 te laten plaatsvinden. Het auditpanel is positief over de intakegesprekken.

Het auditpanel heeft geconstateerd dat de opleiding ook aandacht heeft voor de aansluiting van het onderwijs *gedurende de opleiding* bij verschillende groepen studenten. Een aantal voorbeelden:

- Voor studenten in de verlengde propedeuse⁸ onderneemt FHJ gerichte acties om de propedeuse tussentijds te halen, d.w.z.: een begeleidingsprogramma op het gebied van vaardigheden, vakreflectie en inhoud.
- Om studenten op niveau uit te kunnen dagen gedurende de hele opleiding werkt FHJ aan beleid op het terrein van excellentie. Het auditpanel juicht dit toe en wil de opleiding op het hart drukken om dit beleid op korte termijn concreet uit te werken. De mogelijkheden voor excellente studenten zijn nu nog beperkt en fragmentarisch en met name de vwo-studenten die het auditpanel heeft gesproken tijdens de audit, geven aan behoefte te hebben aan verzwaring, bijvoorbeeld in de vorm van een *honours program*.
- Deeltijdstudenten die werkervaring hebben of in een andere setting reeds competenties hebben verworven, kunnen een intakeassessment aanvragen om de eerder verworven competenties gehonoreerd te krijgen. Hiermee kunnen zij de studie versnellen. Het auditpanel heeft met docenten en examencommissie gesproken over de gehanteerde instrumenten en beoordelingscriteria in het intakeassessment en is van mening dat de opleiding het assessment op een transparante en betrouwbare manier uitvoert.

Studeerbaarheid en studielast

Het auditpanel heeft vastgesteld dat de opleiding een aantal passende maatregelen heeft genomen ten aanzien van de opbouw van het studieprogramma, roostering en organisatorische zaken om de studievoortgang te bevorderen en de studeerbaarheid te vergroten. Het auditpanel vond het aardig om te horen dat actuele roosterwijzigingen via twitter bekend worden gemaakt.

Het auditpanel heeft vastgesteld dat studenten een relatief hoge werklast hebben ("hbo-bovengemiddeld qua studielast"). Studenten geven aan dat een onderwijsweek toch al gauw gemiddeld 35 à 40 uur studiebelasting omvat. Zo is in jaar twee het nieuwsbedrijf GeR in bedrijf vijf dagen per week van 9.30 tot 17.00 uur en zijn studenten soms ook nog buiten "kantoortijden" aan de slag. Het auditpanel vond het aangenaam te constateren dat studenten deze werklast niet als vervelend ervaren.

⁸ D.w.z. studenten met een voorwaardelijk positief of voorwaardelijk afwijzend studieadvies.

Een van de studenten gaf gekshekend aan dat het vak van een journalist 24 uur per dag doorgaat, dus dat dit als een goede voorbereiding werd gezien.

Studiebegeleiding

FHJ organiseert de studiebegeleiding in verschillende contexten van de opleiding en op verschillende niveaus:

- De studieloopbaanbegeleider houdt zich bezig met de algemene studievoortgang en competentieontwikkeling van de student. De student houdt gedurende vier jaar een reflectieblog bij over zijn competentieontwikkeling, zijn studievoortgang en zijn journalistieke activiteiten. Een van de taken van de SLB'er is om hierop feedback te geven.
- Tutoren/redactiebegeleider en (vaardigheids)coaches houden zich bezig met de begeleiding en de competentieontwikkeling binnen specifieke onderwijsomgevingen of projecten.
 - Zo bewaakt een tutor o.a. bij groepswork het groepsproces en beoordeelt de prestaties van de individuele student binnen een groep. Deze rol wordt in de vaardigheidsomgevingen vervuld door de docent/redactiebegeleider.
 - De (vaardigheids)coach geeft gedurende vier jaar aan de hand van prestatie-indicatoren intensief feedback op de journalistieke producten die in de loop van een project door de student geproduceerd worden. Deze vorm van studiebegeleiding is gericht op de competentieontwikkeling van de student op het gebied van journalistieke vaardigheden, gekoppeld aan specifieke journalistieke genres.

Het auditpanel heeft vastgesteld dat er sprake is van een intensieve begeleiding van de student door docenten. Het vindt het goed dat ook de studiebegeleiding duidelijk in lijn staat met en ten dienste van de uitgangspunten van het competentiegericht onderwijs. De begeleiding draagt bij aan een consistente opbouw van zijn journalistieke competenties en van het reflecterend vermogen van de student naar een *reflective practitioner* (op eindniveau). Studenten geven zowel in diverse enquêtes als in de gesprekken tijdens de audit tevreden te zijn over de begeleiding van docenten (inclusief de stagebegeleiding).

Alle relevante studie-informatie is digitaal beschikbaar. Studenten geven wel aan de informatievoorziening van FHJ op dit moment diffuus is. Het aantal plekken waar informatie kan worden gevonden is te groot. De opleiding is daarom bezig met het stroomlijnen van de informatievoorzieningsplatformen.

Personeel

De opleiding wordt verzorgd door 58 docenten, met een gezamenlijke taakomvang van 50,9FTE. Het auditpanel heeft op basis van de cv's van docenten en gesprekken met hen tijdens de audit vastgesteld dat het personeel gekwalificeerd is voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma. Van de 58 docenten zijn er 23 (39%) in het bezit zijn van een master/doctoraal diploma. Het gaat hier om opleidingen als Nederlandse of Engelse taal en letterkunde, communicatie- en/of informatiewetenschap, politicologie (met bijvakken als massacommunicatie), wijsbegeerte, sociologie of economie. Twintig docenten (34%) hebben een afgeronde hbo-opleiding, welke in de meeste gevallen een opleiding Journalistiek betreft. FHJ telt 3 (5%) gepromoveerden in relevante richtingen als Nederlandse taal en letterkunde, ethiek en politicologie. Alle docenten zijn didactisch geschoold of zijn, zoals een enkeling, bezig met een interne didactische cursus.

Docenten zijn afkomstig uit de journalistieke beroepspraktijk of hebben aantoonbare affiniteit met de journalistiek of met het kennisgebied van de journalistiek. FHJ is ook alert op kennis van en ervaring met nieuwe ontwikkelingen in de journalistiek. Sinds eind 2009 zijn veertien medewerkers aangetrokken die recente praktijkervaring inbrengen en die vanuit hun netwerk en kennisgebied een verbinding met de praktijk kunnen leggen. Ook hebben tussen 2006 en 2010 een veertien docenten één of meerdere docentstages gevolgd om bij te blijven bij actuele ontwikkelingen. Veel docenten zijn nog werkzaam in de praktijk.

Binnen nu en een aantal jaren stroomt er een aantal docenten uit wegens het behalen van de pensioengerechtigde leeftijd. De opleiding is zich hiervan terdege bewust en werkt actief aan kennisoverdracht.

De studenten zijn, zo blijkt uit enquêtes, tevreden over hun docenten. De inhoudelijke kwaliteit beoordelen zij met goed (3,5), de didactische kwaliteit met voldoende (3,1) en de kennis van de beroepspraktijk met goed (3,6; alle cijfers op een vijf puntsschaal). Ook in de gesprekken tijdens de audit zijn studenten enthousiast over de docenten. Zij vinden dat ze kundig zijn in wat ze doen en zijn zeer te spreken over de relatie van docenten met het werkveld. Ze geven aan dat docenten hun feeling met het werkveld met veel verve uitdragen.

Professionalisering

Het thema professionalisering is een structureel terugkerend thema binnen het docentenkorps, zo bevestigen zowel de docenten als het management tijdens de audit. Binnen de aanstelling van elke medewerker is 4% aanstellingstijd gereserveerd voor deskundigheidsbevordering. Docentstages zijn een terugkerend onderdeel van deskundigheidsbevordering. Ook wordt er tijd gereserveerd om naar relevante congressen, vergaderingen en seminars te gaan. Het auditpanel heeft inzage gehad in de scholingsactiviteiten (bijlage 050) en constateerde dat er een verscheidenheid aan relevante activiteiten was. Een aantal voorbeelden: cursussen mediarecht, tekstschrijven voor film, televisie en/of internet, *academic English*, internetdesign, *summerschool London-Skills* voor onderzoeksjournalisten, creatief schrijven, kwalitatief interviewen en kwalitatieve analyse.

Werkdruk

Het auditpanel heeft geconstateerd dat docenten een hoge werkdruk hebben. Het lijkt bij de opleiding vooral een gevolg te zijn van de intensieve onderwijsvormen die zij hanteert en de bijbehorende intensieve begeleiding. Het auditpanel denkt dat het onderwijs hier en daar (managerial en/of logistiek) efficiënter zou kunnen worden ingericht, maar feit blijft dat docenten veel petten op hebben met bijbehorende taken. Het auditpanel kreeg tijdens de gesprekken de indruk dat veel docenten eigenlijk ook niets liever willen. Zij ervaren de werkdruk als gezond en uitdagend en vinden het vanzelfsprekend dat, als zij hoge eisen stellen aan hun studenten, dit ook mogen (en moeten) doen aan zichzelf. Docenten verlangen bijvoorbeeld van studenten dat zij zich uiten op blogs. Onder het motto *practice what you preach* zijn zij van mening dat zij dan niet alleen deze blogs moeten lezen, maar ook zelf moeten bloggen. Het auditpanel vindt het geruststellend dat taakbelasting wel een expliciet onderwerp is binnen het docententeam. Hij wil de opleiding op het hart drukken om nog eens goed naar de inzet van docenten te kijken.

Al met al is het auditpanel onder de indruk van de wijze waarop de uitgangspunten van de opleiding door alle geledingen heen enthousiast en consistent worden uitgedragen. Kennis, kunde, actualiteit, innovatie, zorgvuldigheid, bevlogenheid (tot een zekere "vakgekte" aan toe) en betrokkenheid ten opzichte van de studenten spatten eraf. Inzet van gastdocenten is, zoals eerder al is gesteld, structureel en de directe binding met het werkveld van het eigen team is overduidelijk aanwezig en effectief. Kennisoverdracht en scholingsmogelijkheden zijn geregeld.

Onderwijsvoorzieningen

De opleiding beschikt over een eigen mediatheek en alle onderwijsvoorzieningen zijn primair voor journalistiekstudenten bedoeld als radio- en televisiestudio's, av-montage-units, digitale opname- en geluidsapparatuur en eigen redactiefaciliteiten voor onder meer het project GeR. Het auditpanel heeft tijdens de audit een rondleiding gehad door het gebouw om de opleidingsspecifieke voorzieningen van de opleiding met eigen ogen te kunnen beoordelen. Het auditpanel beoordeelt de fysieke leeromgeving van de opleiding Journalistiek als ruim voldoende. De voorziening zijn adequaat qua techniek, ondanks het wat gedateerde gebouw (dat tegelijk volgens studenten wel voor een kleinschalige sfeer zorgt).

Weging en oordeel: goed

Het auditpanel heeft een aantal aandachtspunten gesignaleerd bij het beoordelen van de onderwijsleeromgeving. Zo werd aangegeven dat de opleiding:

- studenten (nog) beter kan voorbereiden op de toekomstige beroepspraktijk waar zij in veel gevallen als freelancer aan de slag zullen (en moeten) gaan;
- methoden- en techniekenonderwijs een prominenter plek in het curriculum moet geven. De opleiding onderschrijft dit. Het auditpanel raadde aan om het nieuwe lectoraat een expliciete en structurele rol te geven bij het verder ontwikkelen van dit type onderwijs;
- internationalisering nog verder dient te ontwikkelen;
- een slag kan maken in het verder terugdringen van de uitval in de propedeuse. Het auditpanel heeft geconstateerd dat de opleiding reeds op diverse fronten inzet toont om structureel verbeteringen te bewerkstellingen;
- excellentiebeleid dient te ontwikkelen en het bijbehorende programma concreet uit te werken;
- informatievoorzieningsplatformen dient te stroomlijnen;
- alert moet zijn op de hoge werkdruk bij docenten en wellicht de inzet van docenten onder de loep moet nemen.

Desalniettemin komt het auditpanel voor standaard 2 stellig tot het oordeel 'goed'. Allereerst is er het feit dat de opleiding bovenstaande aandachtspunten voor het merendeel zelf al in het vizier heeft. Zij heeft plannen voor verbetering liggen of is al concreet bezig met het doorvoeren van veranderingen. Doorslaggevend bij het oordeel van het auditpanel is zijn bewondering voor het programma en de docenten die dit programma geven.

- Het auditpanel gaf al eerder aan dat het competentiegericht onderwijs op een slimme en goede wijze is doorgevoerd in het curriculum. Het is de filosofie en de leidraad van het programma. De opleiding hanteert een goed doortimmerd leerplan om te zorgen dat studenten de beoogde competenties ook daadwerkelijk realiseren. Ook de studiebegeleiding is afgestemd op de uitgangspunten van het competentiegericht onderwijs.
- Het auditpanel is uitermate gecharmeerd door de manier waarop de opleiding de relatie legt met de praktijk. Dit wordt o.a. geïllustreerd door het veelvuldig structureel inbrengen van gastdocenten in het onderwijs en onderwijsomgevingen als GeR en Nero.
- Ook is het auditpanel positief over de manier waarop de opleiding met haar eigen profilering een stempel drukt op het programma. Speerpunten als de nadruk op klassieke journalistieke vaardigheden, creativiteit, innovatie, vakontwikkeling zijn helder in het programma vertaald.
- Ten slotte heeft het auditpanel alle vertrouwen in het docententeam. Zij zijn met hun kennis en kunde in staat om alle hoofdgebieden van het journalistiekvak af te dekken. Hun relatie met het beroepenveld is sterk aanwezig en zij dragen hun vak uit met veel bevlogenheid.

Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

Toetsing en beoordeling

De FHJ heeft zijn toetsbeleid beschreven in de notitie 'Visie op toetsing' (bijlage 030). FHJ kiest voor een toetssystematiek die past bij het karakter van de opleiding: competentie- en ontwikkelingsgericht en praktijkgericht. Dit heeft geleid tot de volgende beoordelingstypen⁹:

Beoordelingstype	Onderwerp	Onderdeel van competentie	Opleidingsfase
Dossierbeoordeling	(Integrale) beoordeling van journalistieke werkzaamheden.	Alle competenties m.u.v. 10 Studieonderdeel 'Kwesties': 8 en 11	propedeuse/verbreding/medium
Kennistoets	Achter het nieuws	11	Propedeuse/verbreding
	Actualiteit	11	
	Nederlands	6	
	Engels	3	
	Vakreflectie Journalistiek	8	propedeuse/verbreding/medium
Competentie-examen Reflectedossier/blog	Portfoliogesprek gericht op de beoordeling van het competentieniveau	Alle competenties m.u.v. 10	propedeuse/verbreding/medium /verdieping

Ten tijde van de audit heeft het auditpanel, naast de eindwerken (zie hieronder) ook de verschillende toetsen inhoudelijk bestudeerd. Het auditpanel komt tot de conclusie dat de toetsing goed doordacht is en van voldoende niveau. Hieronder volgt een toelichting.

Kennistoetsen

De kennistoetsen zijn volgens de externe (onderwijs)deskundigen van voldoende niveau en zijn consistent met de daaraan voorafgaande lesstof. Bij de constructie van toetsen wordt gebruik gemaakt van toetsmatrijzen en een interne toetsbank waarvoor vakdocenten items (toetsonderdelen) hebben aangeleverd. De beoordeling gebeurt op basis van eenduidige criteria en indien relevant wordt er gebruik gemaakt van antwoordmodellen. Zij weerspiegelen naar de mening van het auditpanel goed het belang dat de opleiding hecht aan de inhoudelijke bagage van de startbekwame journalist en aan vakontwikkeling en –reflectie.

Dossierbeoordelingen

De dossierbeoordelingen krijgt een student op:

- een projectdossier: hierin zitten alle individuele opdrachten en de bijdragen van een student aan groepsopdrachten;
- een journalistiek dossier: hierin zitten de journalistieke opdrachten en producten (nieuwsberichten, verslagen, interviews e.d.);

⁹ Voor de deeltijdopleiding gelden dezelfde regels als voor de voltijdse opleiding. Er is voor de deeltijd slechts onderscheid in aantal projecten en dus in de frequentie van toetsing, hetgeen eveneens een andere verdeling van studiepunten tot gevolg heeft.

- een dossier persoonlijke ontwikkeling: hierin zitten reflectieverslagen waarin de student reflecteert op de eigen (journalistieke) ontwikkeling gedurende elke projectperiode.

Afhankelijk van de aard van het dossier vindt deze beoordeling plaats door vakdocenten, vaardigheidscoaches of tutoren. In studiehandleidingen die het auditpanel heeft doorgenomen, staat expliciet beschreven welke opdrachten of producten in een dossier terecht behoren te komen, aan welke eisen zij moeten voldoen en hoe ze beoordeeld worden. Het auditpanel heeft verder vastgesteld dat er bij de beoordeling gebruik wordt gemaakt van vaste beoordelingsformats waarop de (in standaard 2) genoemde prestatie-indicatoren uiteengezet zijn, die leidend zijn voor de beoordeling. Deze indicatoren staan overigens ook vermeld in de handleidingen.

Competentie-examen (assessment)

Zijn competentieniveau toont de student aan met bewijsmateriaal dat hij tijdens een studiejaar verzamelt in een digitaal portfolio. Het portfolio bevat producten die de student in de verschillende onderwijseenheden heeft geproduceerd alsmede de resultaten van toetsen die hij heeft afgelegd. Daarnaast kan de student ook zelf aanvullend bewijsmateriaal inbrengen. Tijdens het competentie-examen heeft de student met twee docenten een gesprek over dat portfolio.

- Aan het einde van jaar 1 en jaar 4 (zie ook hieronder) neemt het gesprek de vorm aan van een criteriumgericht interview (CGI) naar aanleiding van het ingeleverde portfolio. Hierin staat de reflectie van de student op het vak centraal en zijn eigen ontwikkeling daarin. Zijn prestaties op de verschillende competenties worden in samenhang met elkaar bekeken en beoordeeld.
- Aan het einde van jaar 2 en 3 is er een portfolio-check, tenzij blijkt dat bewijs ontbreekt of behaalde resultaten in de daaraan voorafgaande periode onvoldoende zijn. Dan vindt er een CGI plaats waarin de student zijn competentie(s) alsnog moet aantonen.

Het auditpanel heeft vastgesteld dat informatie over het assessment is vastgelegd, voor iedereen toegankelijk en een beschrijving bevat van o.a. de eisen die aan het bewijsmateriaal in het portfolio worden gesteld en de beoordelingscriteria per niveau. Ook hier geldt dat de – van de competenties en bijbehorende leerdoelen afgeleide – prestatie-indicatoren leidend zijn bij de beoordeling. Zij omschrijven precies waar een student aan moet voldoen om een specifieke competentie op niveau te bewijzen.

Feedback

Het ontwikkelingsgerichte karakter komt tot uiting in het grote belang dat de opleiding hecht aan (formatieve) feedback die de student in zijn competentiegroei en verdere ontwikkeling ondersteunt. De feedback krijgt de student van docenten, begeleiders en medestudenten en maakt hem duidelijk waaraan hij nog moet werken om het vereiste niveau te behalen. Het auditpanel is van mening dat de opleiding op een goede manier inzicht verschaft in de sterktes en zwakten op (onderdelen) van een competentie.

Examencommissie

De examencommissie is eindverantwoordelijk voor de kwaliteitsborging van de toetsing. Zij legt de controle op de kwaliteit van toetsing in handen van de toetscommissie, die onder meer onderzoek doet naar de wijze waarop toetsen geconstrueerd, afgenomen en beoordeeld worden, en naar de wijze waarop feedback plaatsvindt. Uit deze evaluaties komen concrete aanbevelingen of aanwijzingen voor verbetering van de toetspraktijk. Periodiek wordt aan de examencommissie verslag gedaan van de wijze waarop de teams invulling geven aan het geformaliseerde toetsbeleid. Het auditpanel heeft vastgesteld dat de examencommissie kundig en zorgvuldig te werk gaat. Ten tijde van de audit zat de commissie in een weloordacht transitieproces om te beantwoorden aan de strekking van de Wet Versterking Besturing.

Oordeel auditpanel toetsing en beoordeling

Het competentiegerichte onderwijs voert de opleiding ook consequent door in de toetsing met beoordelingstypen als dossiertoetsing en competentie-examens. Dit vindt het auditpanel goed. De toetsvormen zijn direct herkenbaar verbonden aan prestatie-indicatoren en dit maakt dat het geheel aan toetsen dekkend is voor en herleidbaar tot alle competenties op alle niveaus. De prestatie-indicatoren zijn immers afgeleid van de competenties en de bijbehorende leerdoelen, zoals reeds in standaard 2 werd toegelicht. De beoordelingen bevatten waarborgen voor een optimale transparantie, betrouwbaarheid en onafhankelijkheid. Een goed voorbeeld hierbij vindt het auditpanel dat instructie, begeleiding en beoordeling, waar mogelijk, van elkaar gescheiden zijn.

Realisatie van de beoogde eindkwalificaties

Eindassessment

Aan het eind van de opleiding moet de student in een eindassessment aantonen dat hij voldoet aan de eindkwalificaties. Daartoe volgt de student een tweede stage en werkt hij aan de opbouw van zijn portfolio met bewijsstukken voor zijn competentieontwikkeling naar het beoogde eindniveau van de opleiding. Daarnaast geeft hij in een weblog een schets van zijn ontwikkeling tot startbekwaam journalist en licht hij de keuzes m.b.t. zijn portfolio en zijn producten toe.

Het auditpanel heeft naar de beoordeling van de tweede stage gekeken en heeft vastgesteld dat deze beoordeling adequaat is. De student schrijft een (reflectie)verslag van de wijze waarop de stage is verlopen. De praktijkbegeleider geeft aan de hand van een vast beoordelingsformat – met daarop de inmiddels bekende prestatie-indicatoren – zijn oordeel over de competenties die in de stage aan de orde zijn. In een gesprek tussen de docentbegeleider, de praktijkbegeleider en de student wordt een en ander nader toegelicht. De docentbegeleider velt het eindoordeel over de mate waarin de student de competenties in de stage heeft aangetoond.

Ook heeft het auditpanel de protocollen voor het (eind)assessment bestudeerd (bijlage 034 en 035). De procedure zit betrouwbaar in elkaar. Voor het eindassessment wordt twee uur ingeruimd. Het heeft het karakter van een uitgebreid sollicitatiegesprek waarbij – naast twee docenten van de opleiding – ook een externe assessor uit het werkveld aanwezig is. Het eindassessment kent drie onderdelen:

1. een presentatie door de kandidaat van ongeveer 15 minuten;
2. een gesprek waarin aan de hand van het portfolio competenties beoordeeld worden op niveau 'startbekwaamheid'. Hierbij letten de assessoren op zes kernkwalificaties:
 - Bewijst de student voldoende zelfstandig te zijn?
 - Laat de student de competenties in samenhang zien?
 - Laat de student in zijn productie voldoende diepgang en complexiteit zien?
 - Geeft de student blijk van voldoende creativiteit en originaliteit qua invalshoeken, aanpak en uitwerking?
 - Zit in het portfolio voldoende diversiteit qua genres, producten en doelgroepen?
 - Beschikt de student over voldoende reflecterend vermogen?
3. een 'performance' opdracht waarbij de student een specifieke competentiegerichte activiteit moet voltooien én presenteren. Het performance-onderdeel dient tegelijkertijd als een betrouwbaarheidscheck voor het ingeleverde portfolio. Hoe het performance-onderdeel vorm krijgt, is afhankelijk van de kwaliteit van het ingeleverde portfolio. De opdracht heeft vaak een relatie met een onderdeel in het portfolio dat vragen oproept en waarbij de assessoren behoefte hebben aan meer onderbouwing van de bekwaamheid van de kandidaat.

Het auditpanel is positief over de manier waarop de opleiding vormgeeft aan het eindassessment en vindt de toevoeging van een performance-onderdeel zinvol; dit weerspiegelt de werkelijkheid in de beroepspraktijk. Journalisten staan immers in de praktijk soms ook onder tijdsdruk om hun journalistieke product op tijd bij een opdrachtgever in te leveren. Ook geeft dit onderdeel bij uitstek de mogelijkheid om aan te sluiten bij de competentieontwikkeling van de individuele student. Het auditpanel heeft op basis van de gesprekken met docenten verder vastgesteld dat de assessoren voldoende vaardig zijn in het "assessen". Sterk vindt het auditpanel dat de opleiding een assessorenteam samenstelt, waarbij de ene assessor deskundig is op het gebied van de competenties van de leerlijn vaardigheden en de ander op gebied van competenties van de leerlijn 'vakreflectie' en/of 'inhoud'.

Beoordeling eindniveau door panel

Hobéon Certificering heeft van de opleiding vooraf een overzicht gekregen van *alle* afstudeeropdrachten van de periode juli 2009 t/m maart 2011 en heeft vervolgens van de opleiding via een digitale portal toegang gekregen tot alle dossiers. Per post heeft het auditpanel de bijbehorende beoordelingsformulieren gestuurd met daarop de uitkomsten van de assessmentgesprekken. Het auditpanel heeft voorafgaand aan de audit 16 afstudeerdossiers bestudeerd, waarbij gekeken is naar dossiers uit verschillende assessmentsperiodes met wisselende beoordelingen. De lijst met door het panel beoordeelde afstudeerwerken is bij dit rapport gevoegd in bijlage V. Deze dossiers bevatten het portfolio met daarin journalistieke producten, reflectieverslagen, stagebeoordelingen en/of bewijzen van het halen van een bepaalde onderwijseenheid (een minor, GeR). Daarnaast stond (een link naar) de weblog in het dossier.

Het auditpanel heeft geen twijfel over het hbo-niveau. Het is van mening dat alle dossiers aan hbo-bachelorniveau voldoen. De journalistieke producten in alle dossiers lieten voldoende diepgang en complexiteit zien. M.a.w. dat wat men mag verwachten van een startbekwame journalist. Het auditpanel was aangenaam verrast door het gedegen journalistieke werk (met bijbehorende literatuuronderzoek) dat de meeste studenten lieten zien en de mate van creativiteit en originaliteit die zij hierbij tentoonspreiden qua invalshoeken en uitwerking. In de reflectieverslagen laten studenten daarnaast zien dat zij echt een *reflective practitioner* zijn; m.a.w. iemand die zijn vak zelfbewust uitoefent en die zich ook rekenschap geeft van de rol die hij als journalist in de maatschappij inneemt. Ook blijken studenten goed in staat om hun eigen handelen kritisch te beschouwen.

Het auditpanel heeft één aandachtspunt: de inhoudelijke afwegingen die deel uit maken van de beoordeling, zoals de beoordeling van sommige bewijzen in het portfolio, van het CGI en van het performanceonderdeel, worden niet op een consistente manier vastgelegd in de beoordelingsformulieren. Dit maakt dat het voor een buitenstaander niet inzichtelijk is *waarom* het bewijs dat een kandidaat levert in één of meerdere onderdelen bij de assessoren tot de overtuiging leidt dat er reden is:

- a. voor het toekennen van de competenties;
- b. voor het geven van een 'goed' in plaats van een 'voldoende' of het geven van een 'voldoende' in plaats van een 'onvoldoende' (m.a.w. de cesuur).

Tijdens de auditdag heeft het panel een aantal van de opgevraagde afstudeerdossiers uitgekozen en deze uitgebreid besproken met de beoordeelde docenten. De wijze waarop de beoordeling tot stand is gekomen, is uitgebreid doorgenomen. Op basis van dit gesprek is het auditpanel ervan overtuigd dat de beoordelingen op een goede manier worden uitgevoerd. De docenten konden goed aangeven welke inhoudelijke afwegingen gemaakt waren bij de beoordeling. Ook werd het discours over het *judicium professioneel* gevoerd. Docenten gaven aan – en alumni bevestigden dit – dat iedere beoordeling van een student wordt voorzien van een mondelinge terugkoppeling aan de kandidaat waarin de onderbouwing van het oordeel wordt gegeven.

Het auditpanel vindt echter dat omwille van de traceerbaarheid van het oordeel, de essentie van deze mondelinge toelichting ook op het beoordelingsformulier moet worden ingevuld.

De opleiding is zich terdege bewust van het door het auditpanel geformuleerde aandachtspunt. De examencommissie bleek al bezig te zijn met de invoering van een structurele wijziging in de beoordelingssystematiek om deze kwestie aan te pakken.

Werkveld over afgestudeerden

Leden van het werkveld gaven tijdens de audit aan bijzonder positief te zijn over het niveau, de attituden en de bekwaamheden van afgestudeerden. Dit is ook terug te zien in de notulen van vergaderingen van de beroepenveldcommissie. Alumni zijn zowel in landelijke enquêtes als in de gesprekken tijdens audit positief over de aansluiting tussen de opleiding en hun huidige functie en over de basis die de opleiding biedt voor het verder ontwikkelen van kennis en vaardigheden.

Weging en oordeel: goed

Het auditpanel heeft als aandachtspunt gesignaleerd dat de opleiding haar eigen richtlijnen en procedures beter moet handhaven en wel op het punt van het consistent invullen van de beoordelingsformulieren. Dit om de totstandkoming van de eindbeoordeling inzichtelijk te maken voor een ieder. Dit is een belangrijk punt, maar toch komt het auditpanel tot het oordeel 'goed' op deze standaard.

Wat het auditpanel heel goed vindt, is dat de opleiding het competentiegerichte onderwijs ook op een systematische manier in de toetsing heeft doorgevoerd. De toetssystematiek sluit hiermee ten volle aan bij het karakter van de opleiding. Het auditpanel heeft geconcludeerd dat de gehanteerde beoordelingstypen (toetsvormen) goed doordacht zijn en van voldoende niveau. De beoordelingen gebeuren op een adequate manier. Hierbij was het auditpanel bijvoorbeeld positief over de mooie voorbeelden van de scheiding tussen instructie en beoordeling. Het geheel van toetsen en assessments stelt opleiders en studenten in staat adequaat te meten en te weten of er voldoende ontwikkeling en voortgang plaats vindt en of de beoogde competentieniveaus zijn bereikt. Dit komt door de koppeling van toetstermen aan prestatie-indicatoren, die zijn afgeleid van de competenties en de bijbehorende leerdoelen.

Ten slotte is het auditpanel zeer te spreken over de kwaliteit van de journalistieke producten die de studenten afleveren. Dit punt weegt zwaar mee voor het auditpanel, omdat studenten hiermee bij uitstek aantonen dat ze startbekwame journalisten zijn die met de juiste bagage de arbeidsmarkt op kunnen stromen.

4. ALGEMENE CONCLUSIE

Het auditpanel beoordeelt niet alleen de drie standaarden met een 'goed'; ook de opleiding in zijn geheel krijgt een 'goed'. In de oordelen per standaard zijn al veel positieve punten genoemd. Hieronder worden nog enkele punten uitgelicht.

De opleiding heeft een heldere profilering. Zij maakt in haar doelstellingen een duidelijke keuze voor 'serieuze' journalistiek en de hierbij horende klassieke journalistieke kwalificaties. Tegelijkertijd kiest de opleiding ook voor vakontwikkeling en innovatie; een combinatie die het auditpanel verfrissend vindt. De focus van het nieuwe lectoraat – journalistiek en innovatie – sluit goed aan bij dit profiel. Het auditpanel is zeer positief gestemd over de significantie van de extra toegevoegde elfde competentie. Goed is ook de manier waarop de opleiding haar eigen profilering concreet in het programma tot uiting laat komen.

Het competentieonderwijs is tot in alle uithoeken – zelfs tot in de studiebegeleiding en de toetsing – op een doordachte wijze uitgewerkt. Niet omdat het moet, maar omdat de opleiding erin gelooft. Het is geen kunstje, maar de filosofie van het programma. Naar het oordeel van het auditpanel is dit een hogeschoolvoorbeeld van hoe het kan en zou moeten zijn.

De opleiding biedt een innovatief en praktijkgericht curriculum aan met aansprekende projecten als GeR en Nero. Met name deze twee projecten zijn prachtige kraamkamers voor de ontwikkeling van de studenten, hetgeen door vertegenwoordigers van het werkveld werd beaamd. Ook een onderdeel als factchecken verdient een pluim.

Docenten zijn enthousiast, bevlogen, kundig, creatief, betrokken en (meer dan) voldoende op de hoogte van wat er gebeurt in de actuele beroepspraktijk en leiden met elkaar studenten op die aan het einde van de opleiding zeer zeker het beoogde hbo-bachelorniveau behalen.

Natuurlijk heeft het auditpanel ook enkele punten gesignaleerd waar de opleiding nog ruimte voor verbetering kent, zoals (i) verdere integratie van methoden- en techniekenonderwijs; (ii) en (iii) verdere (concrete!) uitwerking van internationaliserings- en excellentiebeleid in het programma; (iv) het verder terugdringen van de uitval in de propedeuse en (v) van de hoge werkdruk bij docenten en (vi) het consistent vastleggen van de inhoudelijke overwegingen die deel uitmaken van de eindbeoordeling. Aan dit laatste punt hecht het auditpanel groot belang. Wat het auditpanel vertrouwenwekkend vindt, is het feit dat de opleiding bovenstaande punten voor het merendeel zelf al in het vizier heeft. Zij heeft plannen voor verbetering liggen of is al concreet bezig met het doorvoeren van veranderingen.

Al met al vindt het auditpanel dat de opleiding systematisch en over de volle breedte uitsteekt boven de gangbare basiskwaliteit. Fontys Hogeschool Journalistiek vond het auditpanel consistent met de titel van haar kritische reflectie "Betrouwbaar en innovatief". Daarom verdient de opleiding in zijn geheel de beoordeling 'goed'.

5. AANBEVELINGEN

Parallel aan de audit heeft het auditpanel enkele observaties gedaan die het voor de verdere ontwikkeling van de opleiding van belang acht. Deze observaties vertaalt het panel hierna in suggesties en aanbevelingen voor verbetering.

Standaard 1

- Het auditpanel is zeer te spreken over de extra toegevoegde elfde competentie. Het wil de opleiding meegeven om deze competentie significanter te formuleren, zodat de strekking recht doet aan wat de competentie nu werkelijk behelst.

Standaard 2

- De opleiding besteedt vanaf het eerste jaar aandacht aan het doen van onderzoek, maar het auditpanel mist een zekere aandacht voor methoden- en techniekenonderwijs en beveelt aan om dit prominenter in het programma aan te brengen. De opleiding is zich hier reeds van bewust en denkt na over verbeteringen. Het auditpanel raadt aan om hierbij zeker ook de kennis en expertise van het lectoraat te gebruiken.
- Ook is het gebruik van een boek over onderzoeksmethoden dat in de verschillende leerjaren kan worden gebruikt, aan te bevelen. Voor docenten biedt dat ook de mogelijkheid om naar dat boek te verwijzen als studenten met vragen komen over onderzoek. Voor studenten biedt het de mogelijkheid om na de twee stageperiodes en voorafgaand aan hun afstudeertraject de theorie over methoden en technieken van onderzoek nog eens tot zich te nemen.
- Het excellentiebeleid dat de opleiding aan het opzetten is, dient vertaald te worden in concrete programmaonderdelen. Excellente studenten hebben behoefte aan extra uitdaging, hetzij via een *honours program*, hetzij via verzwaring van bepaalde studieonderdelen.
- Het auditpanel beveelt de opleiding aan om eens goed te kijken of de hoge werkdruk niet op sommige punten verlicht kan worden door het efficiënter inzetten van docenten. Dit vergt oplossingen in de managerial en/of logistieke sfeer.

Standaard 3

- Het panel beveelt de opleiding aan de examencommissie nadere instructies op te laten stellen met betrekking tot het schriftelijk onderbouwen van door docenten gegeven beoordelingen bij de eindassessments.

BIJLAGE I Scoretabel

Scoretabel paneloordelen hbo-bacheloropleiding Journalistiek Fontys Hogescholen voltijd/ deeltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties	Goed
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	Goed
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	Goed
Algemene conclusie	Goed

BIJLAGE II Opleidingsspecifieke eindkwalificaties

1. Kiezen

Je kunt relevante en passende onderwerpen en invalshoeken kiezen, gegeven het schrijven/of productiedoel van een bepaald medium.

2. Plannen en organiseren

Je kunt journalistiek werk plannen en organiseren.

3. Verzamelen

Je kunt snel en gericht informatie over een onderwerp verzamelen met nieuwsgaringstechnieken en researchmethoden.

4. Selecteren

Je kunt uit wat je hebt verzameld die informatie selecteren die voor het product belangrijk is.

5. Ordenen

Je kunt informatie in producten op een goede manier ordenen.

6. Verwerken

Je kunt informatie in een adequate journalistiek vorm verwerken voor diverse media.

7. Evalueren

Je kunt jouw eigen producten en handelen verantwoorden en kunt werk van anderen beoordelen.

8. Reflecteren op het vak

Je kunt reflecteren op de betekenis van en de ontwikkeling binnen het vak van de journalistiek.

9. Werken in team- en/of redactieverband

Je kunt samenwerken in een team en/of in een redactie.

10. Werken binnen een bedrijf

Je kunt werken binnen een organisatie of (eigen) bedrijf.

11. Reflecteren op maatschappelijke verschijnselen en ontwikkelingen

Je kunt reflecteren op maatschappelijke verschijnselen en ontwikkelingen en je kunt producten maken waarin jouw kennis over de samenleving helder wordt weergegeven.

BIJLAGE III Schematisch overzicht opleidingsprogramma

Voltijd

	Studiejaar	Periode 12 weken	Periode 12 weken	Periode 12 weken	Periode 4 weken	Assessment-niveau
Propedeuse	1	Nieuws en Informatie	Stad	Binnenland/Buitenland Extra		Propedeuse
Verbreiding	2	GeR / Nieuwsbedrijf	Stage 1	Kwesties / vakreflectie	Verbreiding Extra	Verbreiding
Medium	3	Mediumproject	Nero	Kwesties / vakreflectie	Medium Extra	Mediumbekwaamheid
Minor	<i>De minor wordt in lint (op de woensdag) gevolgd in het derde jaar. Eigen aanbod vanaf studiejaar 2010-2011: Bedrijfsjournalistiek, Creatief Schrijven</i>					
Verdieping	4	Stage 2	Nieuwsbedrijf coördinatie / Factchecken (6 weken) Leereenheden naar keuze en portfolio samenstellen op eindniveau			Startbekwaamheid

Deeltijd

	Studiejaar	Periode 12 weken	Periode 12 weken	Periode 12 weken	Periode 4 weken	Assessment-niveau
Propedeuse	1	Bericht	Verslag	Interview – Redactie		Propedeuse
Verbreiding	2	Het filiaal		Kwesties / vakreflectie	6 weken praktijkervaring	Verbreiding
Medium	3	Medium Project	Internet	Kwesties / vakreflectie	Medium Extra	Mediumbekwaamheid
Verdieping	4	Stage 2 – Leereenheden naar keuze en portfolio samenstellen op eindniveau				startbekwaamheid
Minor	De minor wordt in lint (op de donderdagavond) gevolgd in het vierde jaar. Eigen aanbod vanaf studiejaar 2011-2012: Bedrijfsjournalistiek, Creatief Schrijven					

BIJLAGE IV Locatiebezoek

**Auditprogramma Beperkte Opleidingsbeoordeling t.b.v. bachelor Journalistiek –
Fontys Hogeschool Tilburg
Vrijdag 10 juni 2011**

Tijd		Namen gespreksdeelnemers	Gespreksonderwerpen
08.15 – 08.30	Inloop & ontvangst auditpanel		
08.30 – 09.00	Intern overleg auditpanel		
09.00 – 09.15	Kennismaking MT en vaststellen agenda	- Marjo Spee - Monique Hamers - Theo Dersjant	Aspecten van nieuwe accreditatiestelsel benoemen
09.15 – 10.00	MT/ CvB: Doelstellingen	- Marjo Spee - Monique Hamers - Theo Dersjant	<u>Gespreksonderwerpen:</u> eigenheid opleiding – ambities – hbo-niveau – relatie beroepenveld – internationalisering – onderzoeksdimensie –
10.00 – 10.15	<i>Pauze</i>	▪	
10.15 – 11.30	Docenten: Samenhangende onderwijsleeromgeving	- Mark Mol - Roy Mevissen - Michel Simons - Joyce in 't Ven - Bea Nobbe - Marieke van Willigen - Gie Meeuwis - Cindy van Summeren - Jos Straathof	<u>Gespreksonderwerpen:</u> realisatie samenhangende onderwijsleeromgeving – inhoud en vormgeving programma – eigen inkleuring programma – keuze werkvormen – onderzoekslijn – stage – internationale component – beoordelen en toetsen – borging niveau – aansluiting instromers – relatie docenten beroepenveld – eigen deskundigheid docenten – opleidingsspecifieke voorzieningen <i>(met focus op de aandachtspunten vanuit de documentenanalyse. In het gesprek gaat het ook om wie de docent zelf is, hoe hij het programma uitvoert, welke contacten hij heeft met het (internationale) werkveld en vakgenoten)</i>
11.30 – 12.30	Studenten, o.a. vanuit uit de opleidingscommissie <i>(indien meerdere varianten, dan parallel-sessies)</i>	- Rene de Kruif - Danielle Engels - Edwin Vossen - Twan Spierts - Marco van Nugteren - Saskia Koning - Roy Pellikaan	<u>Gespreksonderwerpen:</u> kwaliteit en relevantie programma – studeerbaarheid – aansluiting – toetsen en beoordelen – kwaliteit docenten – opleidingsspecifieke voorzieningen – eigen producten
12.30 – 13.15	<i>Lunch auditpanel</i>	▪	<i>Interne terugkoppeling</i>
13.15 – 14.00	Spreekuur docenten/studenten	▪	
	Rondleiding opleidingsspecifieke voorzieningen + inzien materiaal	Evt. presentatie/beoordeling werkstukken door studenten	
14.00 – 14.30	Professionalisering	- Deskundigheidsbevordering; - Wiel Schmetz - Kenniskring/Lectoraat: - Huub Evers - Harmen Groenhart - Malou Willemars - Piet Kaashoek	<u>Gespreksonderwerpen:</u> deskundigheidsbevordering/pop docenten – onderzoek doen – lectoraat en kenniskring

Tijd		Namen gespreksdeelnemers	Gespreksonderwerpen
14.30 – 15.15	Werkveldvertegenwoordiging / alumni	▪ Bart Brouwer ▪ Oscar Kneppers ▪ Kees Pijnappels ▪ Fleur Besters	<u>Gespreksonderwerpen:</u> contacten met opleiding over onder andere: actuele ontwikkelingen en doorvertaling naar programma - andere wensen vanuit het werkveld - eigen inkleuring opleiding - stage en begeleiding - onderzoekscomponent - niveau
	Alumni	▪ Mijke Hurkx ▪ Onno Willemse ▪ Patty van der Aa ▪ Daan de Hulster ▪ Michiel Stol ▪ Gert-Jan Vis ▪ Nick Renders ▪ Marionne van Woensel ▪ Marco Verdoorn	<u>Gespreksonderwerpen:</u> o.a. kwaliteit en relevantie van de opleiding (programma, docenten) - functioneren in de praktijk of vervolgopleiding
15.15 – 15.30	<i>Pauze</i>		
15.30 – 16.15	Examencommissie/toetscommissie	▪ Ron van Dooren ▪ Anne Marie Rijkers ▪ Jan Hein de Gruijter	<u>Gespreksonderwerpen:</u> Bevoegdheden en taken examencommissie en toetscommissie - rol in de interne kwaliteitszorg toetsing - - resultaten - (met focus op de aandachtspunten vanuit de documentenanalyse)
16.15 – 16.30	<i>Interne terugkoppeling: bepaling pending issues Inzien materiaal</i>		
16.30 – 16.45	Pending issues (alle gesprekspartners zijn hiervoor beschikbaar)		
	Inzien materiaal		
16.45 – 17.45	<i>Interne terugkoppeling: bepaling beoordeling</i>		
17.45 –	Terugkoppeling		

Werkwijze m.b.t. keuze gesprekspartners

Na overleg met de opleiding heeft het auditpanel met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Een open spreekuur maakte deel uit van het programma. Het auditpanel heeft geconstateerd, dat de opleiding het open spreekuur tijdig via de nieuwsbrief aan de studenten onder de aandacht heeft gebracht. Ook is er een mail gestuurd naar studenten en docenten. Omdat de studenten met wie het panel sprak, aangaven geen kennis te hebben genomen van de inhoud van deze nieuwsbrief, heeft het panel aanvullend 'in de wandelgangen' *at random* met studenten gesproken.

BIJLAGE V Lijst geraadpleegde documenten

Lijst geraadpleegde documenten, conform richtlijn van de NVAO

- Kritische reflectie 2011, Fontys Hogeschool Journalistiek, "Betrouwbaar en innovatief"

A: Bron die is opgenomen/meegezonden als (digitale) bijlage

B: Bron beschikbaar als naslagwerk tijdens visitatie

		A	B
1	Beroeps- en opleidingsprofiel 2004	X	X
2	EJTA (<i>European Journalism Training Association</i>), Tartu Declaration, 2006		X
3	Informatiebank Competenties HBO-raad. Beroeps- en opleidingsprofiel Journalistiek. (http://www.hbo-raad.nl/onderwijs/competentieszoeken?task=competentie.detail&id=21&sector=1&mode=sector). 2004.		X
4	Fontys Hogeschool Journalistiek: missie, visie en strategie		X
5	Opleidingsprofiel Fontys Hogeschool Journalistiek 2004, geactualiseerd in 2011	X	X
6	Domeincompetenties en Illustraties Communications	X	X
7	Body of knowledge en Skills sector HEO. Domein communications	X	X
8	Curriculum 2010-2011 voltijd en deeltijd overzicht	X	X
9	Competentiekaart Fontys Hogeschool Journalistiek 2010-2011	X	X
10	CPOTS - 2010-2011 overzicht	X	X
11	Medium_Handleiding Nero_voltijd_2010-2011	X	X
12	Medium_Handleiding Tijdschrift_voltijd_2010-2011	X	X
13	Propedeuse_Projecthandleiding_Stad_2010-2011	X	X
14	Verbreiding_Handleiding_Het Filaal_deeltijd_2010-2011	X	X
15	Verbreiding_studiegids tweede jaar_voltijd_2010-2011	X	X
16	Verdieping_Leereenheid CARR_2010-2011	X	X
17	Verdieping_Leereenheid Ideeënfabriek_2010-2011	X	X
18	lectoraat/ kenniskring jaarverslagen: http://www.fontys.nl/journalistiek/intranet/lectoraat.kenniskring.348399.htm		X
19	Boekenlijst Propedeuse_2010-2011	X	X
20	Boekenlijst Vakreflectie Mediumjaar 2010-2011	X	X
21	Boekenlijst Verbreiding 2010-2011	X	X
22	OER voltijd_deeltijd 2010-2011	X	X
23	Overzicht c.v.'s docenten FHJ	X	X
24	FHJ_Aanstellingsoverzicht_15-02-2011	X	X
25	Overzicht afstudeerwerken. Uit dit overzicht heeft het panel de volgende representatieve selectie gemaakt van (16) afstudeerwerkstukken van de afgelopen twee jaar: 1. 2095768 (Krant) 2. 2095908 (Krant) 3. 2102084 (Televisie) 4. 2095529 (Tijdschrift) 5. 2076792 (Tijdschrift) 6. 2096261 (Krant) 7. 174416 (Krant) 8. 2093809 (Tijdschrift) 9. Studentnummer ontbreekt (Nieuwe Media) (juli 2010) 10. 2079942 (Krant) 11. 2079979 (Tijdschrift) 12. Studentnummer ontbreekt (Tijdschrift) (november 2009) 13. Studentnummer ontbreekt (Tijdschrift) (november 2009) 14. 2076348 (Televisie) 15. 2099687 (Tijdschrift) 16. 2078515 (Nieuwe Media)	X	X
26	Overzicht werkveldcontacten 2010	X	X
27	Beroepenveldcommissie, Nijenrodeconferentie		X

28	Wibbelink & vd Watering, Competentietoetsen op de Fontys Hogeschool voor Journalistiek		X
29	Wibbelink & vd Watering, Kennistoetsen op de Fontys Hogeschool voor Journalistiek		X
30	Visie op Toetsing		X
31	Beoordelingsformat voor teamwork		X
32	Restyling Toets Kennis van de Wereld		X
33	Handleiding voor een dossier		X
34	Protocol (eind)assessment voor de student		X
35	Protocol (eind)assessment voor de docent		X
36	Huishoudelijk reglement Examencommissie opleiding Journalistiek		X
37	Jaarverslag Examencommissie opleiding Journalistiek		X
38	EVC-gids		X
39	Handleiding Studieloopbaanbegeleiding voor de docent		X
40	Handleiding Journalistiek Coachen – project Stad – propedeuse		X
41	Handleiding GeR		X
42	Handleiding N@tschool! [In N@tschool!]		X
43	Zelfevaluatie Fontys Hogeschool Journalistiek, 2004.		X
44	Onderzoek onder alumni FHJ (SBO), 2010		X
45	Managementreview SBO, 2010		X
46	Opleidingsprofiel Fontys Hogeschool Journalistiek, actualisering 2011		X
47	Drok, N. (2002), Drift en Koers; Trends op de journalistieke arbeidsmarkt. Zwolle: Hogeschool Windesheim		X
48	Drok, N. (2011), Bakens van Betrouwbaarheid; Een onderzoek naar verschuivende journalistieke kwalificaties, Zwolle: Hogeschool Windesheim		X
49	Personeelsbeleidsplan 2008-2012		X
50	Overzicht scholingsactiviteiten FHJ-personeel, 2009-2010		X
51	Overzicht activiteiten kennisontwikkeling en -deling FHJ-personeel, 2009-2010		X
52	Overzicht gastsprekers en gastdocenten, 2009-2010		X
53	Nationale Studentenenquête 2010, FHJ,		X
54	Medewerkerstevredenheidsonderzoek. Facetscores per instituut, april 2010		X
55	FHJ samenvatting_periode-evaluaties_2009/2010, oktober 2010		X
56	Overzicht FHJ-voorzieningen		X
57	Onderzoek naar niveau van startbekwaamheid afgestudeerden FHJ onder werkgevers, jan. 2011		X
58	Verslag Intakegesprekken met aspirant-studenten, 2010		X
59	Resultaten motieven-onderzoek 2009-20		X
60	Resultaten exit-onderzoek 2009-2010		X
61	Jaarverslag Journalistieke Stages 2007-2009		X
62	Propedeuserendement FHJ		X

Lijst van geraadpleegde additionele documenten

Verslagen (van het MT, teamleidersoverleg, teamvergaderingen, examencommissie, TUZE, OO, OC/IMR, klankbordgroepen, Marap)

BIJLAGE VI Overzicht auditpanel

Samenstelling, korte functiebeschrijvingen (cv's) en onafhankelijkheidsverklaringen van voorzitter, leden en secretaris

Samenstelling en expertise van het auditpanel laten zich als volgt weergeven:

Panelleden	Expertise - audit - kwaliteit zorg	Expertise - onderwijs	Expertise - werkveld	Expertise - vakinhoud	Expertise - studentzaken
voorzitter drs. W.G. van Raaijen	x	x			
werkveld- / vakdeskundige dr. A.R.J. Pleijter		x	x	x	
werkveld- / vakdeskundige drs. J.A.L.M. Timmers			x		
werkveld- / vakdeskundige R.J. Hoving		x		x	
Studentlid M. de Vries			x		x
secretaris D.P.M. de Koning	x				

Op 17 mei 2011 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel.

Korte functiebeschrijvingen panelleden

1	De heer Van Raaijen is partner bij Hobéon en treedt sinds 2004 veelvuldig op als lead-auditor van auditpanels in het kader van accreditaties hoger onderwijs.
2	De heer Pleijter is universitair docent Journalistiek en Nieuwe Media aan de Rijksuniversiteit Groningen. Daarnaast is hij hoofdredacteur van De Nieuwe Reporter, een onafhankelijke groepsweblog over journalistiek, technologie, nieuwe media en de publieke sfeer.
3	De heer Timmers is adjunct-hoofdredacteur van de Gemeenschappelijke Persdienst (GPD), die de centrale nieuwsvoorziening vormt van een groot aantal regionale dagbladen; uit dien hoofde maakt hij deel uit van het Genootschap van Hoofdredacteurs.
4	De heer Hoving is docent aan het Instituut voor Communicatie & Media van de Hanzehogeschool Groningen. Hij is initiator, ontwikkelaar en coördinator van de minor <i>Journalism</i> .
5	Mevrouw De Vries volgt na haar universitaire bachelor Cultuurwetenschappen de masteropleiding Journalistiek aan de Rijksuniversiteit Groningen, alwaar zij in 2011 verwacht af te studeren

Secretaris/Coördinator

Mevrouw De Koning	Gecertificeerd d.d. 30 september 2011
-------------------	---------------------------------------

Formulier onafhankelijkheid en geheimhouding voorafgaand aan het beoordelingsproces

Opleidingsbeoordeling

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Raaijen, drs. W.G. van

p/z. Lange Voorhout 14 2514 ED DEN HAAG

is als deskundige / secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Journalistiek

aangevraagd door de instelling:

Fontys Hogescholen

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:

Den Haag

Datum:

30 maart 2011

Handtekening:

Formulier onafhankelijkheid en geheimhouding voorafgaand aan het beoordelingsproces

Opleidingsbeoordeling

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Pleijter, dr. A.R.J.

Nijlstraat 31

2033 GT Haarlem

is als deskundige /-secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Journalistiek

aangevraagd door de instelling:

Fontys Hogescholen

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:

Haarlem

Datum:

31-3-2011

Handtekening:

Formulier onafhankelijkheid en geheimhouding voorafgaand aan het beoordelingsproces

Opleidingsbeoordeling

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Timmers, J.A.L.M.

Aert van Neslaan 66

2341 HX Oegstgeest

is als deskundige / ~~secretaris~~ gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Journalistiek

aangevraagd door de instelling:

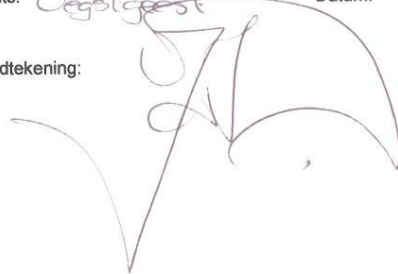
Fontys Hogescholen

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Oegstgeest

Datum: 3 april 2011

Handtekening:

Formulier onafhankelijkheid en geheimhouding voorafgaand aan het beoordelingsproces

Opleidingsbeoordeling

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

M. de Vries

Oudezijds Voorburgwal 332

1012 GM Amsterdam

is als deskundige / ~~secretaris~~ gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Journalistiek

aangevraagd door de instelling:

Fontys Hogescholen

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Amsterdam

Datum: 23-03-2011

Handtekening:

**Formulier onafhankelijkheid en geheimhouding voorafgaand aan het
beoordelingsproces**

Opleidingsbeoordeling

**Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het
beoordelingsproces**

Ondergetekende (naam en privé adres)

Roel Hoving

Foxham 51, 9601 LE Hoogezand

is als deskundige gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

HBO Bachelor Journalistiek

Fontys Hogescholen

aangevraagd door de instelling:

Fontys Hogescholen Tilburg

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Groningen

Datum: 28-04-2011

Handtekening:

Formulier onafhankelijkheid en geheimhouding voorafgaand aan het beoordelingsproces

Opleidingsbeoordeling

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Koning, D.P.M. de

is als ~~deskundige~~ / secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Journalistiek

aangevraagd door de instelling:

Fontys Hogescholen

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:

Den Haag

Datum:

4 april 2011

Handtekening:

